

W Najwyższej Izbie Kontroli odbył się panel ekspertów poświęcony kondycji finansowej domów pomocy społecznej (DPS) oraz jakości opieki świadczonej pensjonariuszom. Wydarzenie zgromadziło parlamentarzystów, przedstawicieli rządu i samorządów, organizacje branżowych, a także dyrektorów i pracowników DPS. Punktem wyjścia była prezentacja wyników kontroli NIK, które unaoczyły systemowe problemy z finansowaniem oraz potrzebę głębokiej reformy opieki długoterminowej w Polsce.

Wyniki kontroli NIK: systemowe braki i nierówności

Raport NIK wykazał liczne nieprawidłowości w funkcjonowaniu DPS-ów. Najpoważniejsze problemy to:

- brak stabilnego finansowania mieszkańców przyjętych przed 2004 rokiem, gdzie dotacje państwowe nie pokrywają faktycznych kosztów utrzymania,
- różne interpretacje przepisów przez wojewodów, co prowadzi do nierównego traktowania powiatów,
- braki kadrowe w DPS-ach i urzędach wojewódzkich,
- niewystarczający nadzór starostów nad placówkami,
- długi czas oczekiwania na miejsce (w niektórych DPS-ach nawet ponad 2 lata),
- rosnące koszty funkcjonowania i obawa o odpływ mieszkańców.

Jak podkreślała Ewa Przywara, koordynator kontroli NIK: „W większości skontrolowanych DPS-ów usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające nie były realizowane na poziomie obowiązujących standardów, a nadzór starostów nad DPS-ami był niewystarczający”.

Ministerstwo: to nie tylko kwestia pieniędzy

Sekretarz stanu w KPRM, Marzena Okła-Drewnowicz, zwróciła uwagę, że problem DPS-ów nie ogranicza się do finansów. – „To nie jest tylko kwestia pieniędzy, ale odpowiedzi na pytanie, jak cały system przeorganizować. Opieka długoterminowa jest częściowo w ochronie zdrowia, a częściowo w pomocy społecznej. Moją rolą jest znaleźć punkty wspólne i doprowadzić do porozumienia” – mówiła.

Minister zapowiedziała ustawę o opiece długoterminowej, przegląd wydatków publicznych oraz system monitorowania jakości usług.

Polska w tyle za OECD

Ekspert OECD Jacek Barszczewski przedstawił dane pokazujące dramatycznie niskie wskaźniki kadrowe w Polsce: „Mamy 0,23 pracownika opieki długoterminowej na 100 osób powyżej 65. roku życia, podczas gdy średnia OECD to 5, czyli dwadzieścia razy więcej”. Wskazywał również na rozproszenie systemu i brak jednolitej legislacji, co w jego ocenie uniemożliwia poprawę dostępności usług.

Głos praktyków: dramatyczna codzienność DPS-ów

Dyrektorzy DPS i przedstawiciele organizacji społecznych wskazywali, że brak stabilnych środków może doprowadzić do upadku placówek. – „W DPS-ach mieszka blisko 80 tysięcy osób i brak odpowiedniego wsparcia finansowego to uderzenie w ich prawo do godnego życia” – mówił Arkadiusz Tomasiak, przewodniczący Ogólnopolskiego Forum DPS.

Rafał Marek, prezes Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Menadżerów Pomocy Społecznej, przypomniał, że profil mieszkańców zmienił się diametralnie – dziś wymagają oni nie tylko opieki bytowej, lecz także intensywnego wsparcia medycznego. Tymczasem przepisy nie uwzględniają tych potrzeb.

DPS-y na skraju kryzysu - NIK alarmuje o konieczności reformy

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: piątek, 05, wrzesień 2025 08:38

Katarzyna Sekuła

Odsłony: 1707

Zastępca Dyrektora Biura w Związku Powiatów Polskich Grzegorz Kubalski, podkreślił, że mechanizm wyliczania średniej wojewódzkiej krzywdzi powiaty o wyższych standardach i kosztach. Podkreślał, że bez stabilizacji finansów trudno w ogóle myśleć o rozwoju infrastruktury, a przepisy w obecnym kształcie są zwyczajnie niesprawiedliwe wobec mieszkańców.

Postulaty zmian

Podczas debaty wskazano kilka kluczowych kierunków reformy:

- ujednoczenie finansowania DPS i zakładów opiekuńczo-leczniczych,
- zwiększenie liczby kadr i poprawa wynagrodzeń pracowników,
- lepsza koordynacja między resortami zdrowia i pomocy społecznej,
- wzmocnienie roli DPS jako lokalnych centrów kompetencji opiekuńczych,
- standaryzacja kosztów i budżetów oraz racjonalizacja wydatków publicznych.

DPS fundamentem, a nie marginesem systemu

Jak podsumował wiceprezes NIK Jacek Kozłowski, problem wynika również ze sposobu konstruowania budżetów wojewodów, które są tworzone w oderwaniu od rzeczywistych potrzeb. Panel pokazał zgodność uczestników co do jednego: DPS-y muszą być traktowane jako fundament systemu opieki długoterminowej w Polsce, a nie jego marginalny element.

Starzenie się społeczeństwa i rosnąca liczba osób wymagających wsparcia sprawiają, że reforma jest nieunikniona i pilna.

Więcej informacji na stronie NIK: www.nik.gov.pl

Źródło: NIK